

arbejde under Finantsministerens Ansvar, maa det ogsaa være Finantsministeren, der vælger Mændene. Det er ganske vist, at, naar Antallet af de Medlemmer af Bestyrelsen, som ikke ere valgte af Finantsministeren, formindskes, komme i Mindretal, saaledes som det er foreslaaet i Forslaget under Nr. 6, vil den samme Indvending som tidligere ikke med lignende Styrke kunne gøres gjældende derimod; men der kan og maa efter min Mening principielt indvendes mod dette Endringsforslag under Nr. 6., at Rigsdagen ikke bør være medadministrerende, hverken direkte eller gennem Delegerede. Det bør den ikke være, fordi den ikke bør formindste Ansvaret for Administrationen, og fordi den ikke bør formindste sin Ret til at kontrollere Administrationen og paatale, hvad der maatte være foresat. En saadan Sammenblanding af den administrative Virksomhed med Rigsdagens er i mine Tanker absolut uheldig, og jeg tror, at det er lige saa vist haade i Rigsdagens velforsaaede Interesse som i Administrationens, at man undgaar enhver saadan Sammenblanding. Min Mening om Lovforslaget i dets Helhed er altsaa denne, at, naar Rigsdagen anser det for at være rigtigt, at der paa Grund af de vanskelige Omsætningsforhold bringes en Del Statsmidler ud i Circulation, saa vil det for det Første være vel betænkt at begrænse Maalet deraf til det oprindelig Paatænkte; dernæst: at det vil være rigtigt at betegne Anvendelsen paa den Maade, som er sset af de to erede Medlemmer i Endringsforslaget under Nr. 1, saaledes at Millionerne anvendes „til Betteelse af Omsætningsforholdene“, — et meget ampelt Udtryk, men jeg tror ikke, at man let finder noget bedre; fremdeles, at der udtrykkelig gennem Loven meddeles en Bemyndigelse for Finantsministeren til at afholde de fornødne Udgifter ved den Laanebestyrelse, der staves af ham, og endelig endnu Et: at der sættes en bestemt Tidsfrist, saaledes som det ogsaa i Lovforslaget og Endringsforslagene er forudsat, inden hvilken de givne Laan skulle være tilbagebetalte. Jeg vilde anse det for at være fuldkommen tilstrækkeligt, naar denne Tidsfrist indskrænktes til 1ste Januar 1880, eller med andre Ord, til omtrent to Aar. Naar man ser hen til, at det var i omtrent to Aar, at den forrige Laanekassens Virksomhed afvikledes — Laanekassen af 1857 — saa skjønner jeg ikke, at Forholdene nu skulde gøre det nødvendigt at strække Tiden for Afviklingen længere end den Gang. Det forekommer mig ogsaa, at for Sparekasser, andre Institutter, Kommuner eller, hvem man ellers her kunde tænke sig hjælpne ud over Dieblikkets Vanskeligheder, maa en saadan Frist være meget tilfredsstillende. Særlig hvad Sparekasser angaar, maa dette efter min Mening være en endog meget rundelig Tid, idet det dog kan anses som givet, at Indskudene i Sparekasserne ville indflyde rigelig, saa snart der kommer bedre Lidel-

og derigennem hele Sparekasseralamiteten være fjernet. Jeg vilde altsaa anse det for tilstrækkeligt, naar Tidsfristen for Afviklingen af hele Laanekassens Virksomhed begrænsedes til 1ste Januar 1880.

Berg: Maatte jeg begynde med den personlige Bemærkning, at, naar jeg i Finantsudvalget tiltraadte den Indstilling, hvorpaa der dog ikke fulgte Endringsforslag, om Udlaan af 5,000,000 Kr. til Sparekasser, da var dette ingenlunde Udtrykket for min Opfattelse af, hvad det er rigtigt at gøre fra Statens Side under de nuværende økonomiske Forhold, og hvis jeg skulde i Overensstemmelse med min Udtalelse der have stillet Forslag, vilde de have været videregaaende. Da jeg imidlertid ikke deltog i at stille positive Forslag paa andre Punkter, havde jeg heller ingen Anledning til at gøre det her. Nu er Forholdet imidlertid anderledes, idet der ligger for en særlig Lov, og Spørgsmaalet altsaa kan behandles selvstændig. Jeg maa da, saaledes som Stillingen nu er, udtale, at det forekommer mig, at dette Forslag, saaledes som det er indbragt, stiller sig paa et for ensbiddigt Standpunkt. Den økonomiske Krise rammer ganske vist i en meget væsentlig Grad Landbruget som Følge af to Aars slet Høst; i den Henseende er dens Karakter — som forøvrigt i flere andre Henseender — væsentlig forskjellig fra Krisen i 1857. Men det er dog aabenbart, at den Kalamitet, der saaledes har mødt Landbruget, har paa Grund af vort Lands Forhold en aldeles afgjørende Indflydelse paa mange Forhold udenfor Landbruget. Det er jo dog ganske naturligt, at f. Ex., Handelsstanden kommer til at lide væsentlig, dels derved at Forbruget maa indskrænkes, dels derved, at Mellemvegringerne ikke kunne betales, Omsætningen bliver væsentlig ringere o. Desl., og det Samme gælder Haandværksstanden. Den samme Betragtning fører naturligvis over paa de større Industridrivende og flere Andre. Jeg kan derfor ikke skjønne rettere end, at, naar man tager Spørgsmaalet, som det her foreligger i og for sig, og spørger: Hvorledes skal Staten gribe ind og efter hvilke Principer, saa bør man gaa ud fra, at den Foranstaltning, som Staten træffer, maa mere altsidig komme de forskjellige økonomiske Forhold til Hjælp, end der kan være Tale om efter Forslaget, saaledes som det er indbragt. Af disse Bemærkninger vil det være klart, at jeg nærmest sympatiserer med Endringsforslaget under Nr. 1. Jeg er imidlertid af den Anskuelse, at selve det Beløb, der her staar, ikke vil være nær tilstrækkeligt til at bøde paa den økonomiske Vanskelighed, naar Staten overhovedet skulde gribe ind. Jeg antager det for givet, at vi have faaet ind i Statskassen fra Statteborgerne i de sidste 4 Finantsaar c. 30 Millioner mere, end Staten havde Brug for til sin Forvaltnings Behov. Jeg vilde finde det meget fornuf-